

Μητροπολίτη Ναυπάκτου, κ. Ιεροθέου

«Η γλώσσα των Αγγέλων»*

Σύμφωνα με τη διδασκαλία των αγίων Πατέρων μας οι άγγελοι, αφ' ενός μεν δεν έχουν σώματα αφ' ετέρου δε δεν είναι άυλα όντα, αλλά αιθέρια, όπως λέγει ο άγιος Ιωάννης ο Δαμασκηνός. Έχουν νουν, έχουν ύπαρξη, είναι πρόσωπα, αλλά δεν έχουν σώματα, όπως είναι ο άνθρωπος. Είναι νόες όπως λένε τα κείμενα της Εκκλησίας μας και η λειτουργική γλώσσα. Οπότε, το ερώτημα είναι: Εφόσον οι άγγελοι, και ο Αρχάγγελος Γαβριήλ που εμφανίσθηκε στην Παναγία μας, είναι ασώματα όντα, τότε πώς εμφανίσθηκε με σώμα και πώς ομιλούσε στην Παναγία; Αυτό είναι ένα μυστήριο το οποίο δεν μπορεί κανείς να το εξηγήσει λογικά, αλλά βλέπουμε μια εξήγηση στη διδασκαλία των αγίων Πατέρων.

Άλλωστε, η ίδια η Παναγία μας, όπως λένε τα ιερά τροπάρια, τα οποία ψάλλονται στην εορτή, φαίνεται να λέγει στον Αρχάγγελο: «Φαίνη μοι ως άνθρωπος καὶ πῶς φθέγγη ῥήματα ὑπὲρ ἄνθρωπον;». Πώς εσύ, ενώ μου φαίνεσαι ως άνθρωπος – δεν είσαι άνθρωπος – ομιλείς και λες ῥήματα τα οποία είναι πάνω από τη γλώσσα των ανθρώπων; Άρα κάτι συμβαίνει ιδιαίτερο με τους αγγέλους και κάτι διαφορετικό έγινε εκείνη την ώρα που εμφανίσθηκε ο Αρχάγγελος Γαβριήλ στην Παναγία μας.

Την αρχαιότερη διδασκαλία των αγίων Πατέρων πάνω στο θέμα αυτό τη συνάντησα στον άγιο Διάδοχο τον Φωτικής, έναν μεγάλο Πατέρα της Εκκλησίας μας, ο οποίος έζησε στη Φωτική, δίπλα στην Παραμυθιά της Θεσπρωτίας, τον 5^ο αιώνα, και έχει μια ωραία ανάλυση αυτού του γεγονότος, όπως του αποκαλύφθηκε από τον άγιο Ιωάννη τον Πρόδρομο. Απαντάει στο ερώτημα αν οι άγγελοι έχουν σχήμα. Και λέγει ότι δεν έχουν σχήμα οι άγγελοι, όπως το ξέρουμε εμείς, περιγραφτό σχήμα, αλλά η ευπρέπεια του νοός και των νοημάτων, η εσωτερική χάρη, την οποία έχουν, η Χάρη του Παναγίου Πνεύματος, αυτή λάμπει και ακτινοβολεί, δημιουργεί κάλλος.

Όπως, για παράδειγμα, τα σύννεφα δεν έχουν ένα ιδιαίτερο σχήμα, θα λέγαμε, ή μάλλον δεν έχουν ιδιαίτερη μορφή, αλλά όταν φωτίζονται από τον ήλιο, τότε λάμπουν και ακτινοβολούν. Έτσι και οι άγγελοι βρίσκονται συνεχώς δίπλα, κοντά στον Θεό και συμμετέχουν στην άκτιστη Θεία Λειτουργία. Όπως έλεγα προηγουμένως, λαμβάνουν φως από το φως του Θεού και από το φως της άκτιστης αυτής Θείας Λειτουργίας στον Παράδεισο.

Το επόμενο ερώτημα το οποίο θέτει ο άγιος Διάδοχος ο Φωτικής είναι ότι, εφόσον δεν έχουν σχήμα τότε πώς εμφανίζονται με σχήματα είτε διαφόρων πτηνών να έχουν πτερά είτε εδώ στην εμφάνιση του αρχαγγέλου στην Παναγία με ένα ανθρώπινο σώμα; Και δίδει την απάντηση ότι η φύση των αγγέλων είναι πάρα πολύ αραιά και καθώς πυκνώνεται, με τη δύναμη της θελήσεως, την οποία έχουν, να εφαρμόσουν το θέλημα του Θεού και να έρθουν στη γη και να καθοδηγήσουν τους ανθρώπους, έρχονται από τα μη φαινόμενα στα φαινόμενα με μια ιδιαίτερη μορφή και ένα ιδιαίτερο σχήμα που θέλουν, για να μην τρομάξουν και να μεταφέρουν το θέλημα του Θεού σε μια καθαρή ψυχή.

Το ίδιο με άλλη μορφή κάνουν και οι δαίμονες, αφού οι άγγελοι έχουν φως, διότι έρχονται από τον Θεό, και οι δαίμονες, που δεν έχουν σχέση με τον Θεό, έχουν σκοτάδι. Επομένως, το παράδειγμα που μπορούμε να χρησιμοποιήσουμε είναι ότι όπως τα σύννεφα είναι αραιά

και έχουν αραιά φύση και καθώς πυκνώνουν, μερικές φορές τα βλέπουμε να σχηματίζουν διάφορες μορφές, έτσι αναλογικά γίνεται με τους αγγέλους και με τον Αρχάγγελο Γαβριήλ.

Το άλλο ερώτημα είναι ότι, εφόσον οι άγγελοι δεν έχουν σχήμα, εφόσον δεν έχουν σώματα και κατ' επέκτασιν δεν έχουν σωματικά όργανα και δεν έχουν φωνή, τότε πώς ο Αρχάγγελος Γαβριήλ μίλησε με την Παναγία και πώς μιλούν οι άγγελοι με άλλους αγίους, όταν εμφανίζονται σε αυτούς και μεταφέρουν το θέλημα του Θεού; Και στο σημείο αυτό ο άγιος Διάδοχος ο Φωτικής λέγει ότι η φύση των αγγέλων είναι απλή και φιλόηχη, και έχουν ήχο από την αεικινήσιά τους. Οι άγγελοι κινούνται διαρκώς, έχουν μια ακατάπαυστη κίνηση και αυτό το αερώδες της φύσεως των αγγέλων, ως φιλόμουσο, τους παρακινεί σε ύμνο και βοή.

Ένα τροπάριο, το οποίο ψάλλεται την ημέρα της εορτής στα στιχηρά του Εσπερινού, λέγει: «γλώσσαν, ἦν οὐκ ἔγνω, ἤκουσεν ἢ Θεοτόκος». Δηλαδή η Θεοτόκος την ώρα εκείνη άκουσε μια γλώσσα την οποίαν δεν γνώριζε, δεν ήταν γλώσσα ανθρώπινη, ήταν αγγελική, που σημαίνει αυτή η συνάντηση του Αρχαγγέλου Γαβριήλ με την Παναγία έγινε μέσα σε ένα μυστήριο, στο μυστήριο θεώσεως της Θεοτόκου, αφού είχε φθάσει στη θέωση, σε μια κατάσταση η οποία δεν μπορεί να ερμηνευθεί με την ανθρώπινη λογική.

Οι άγγελοι κατ' οικονομία Θεού παίρνουν ένα ιδιαίτερο σώμα και μεταδίδουν αυτό το θέλημα του Θεού με μια άλλη μυστηριώδη δυνατότητα και έκφραση. Και η Παναγία είχε υψωθεί από τα ανθρώπινα, γι' αυτό και μπόρεσε όχι μόνο να ακούσει, αλλά και να καταλάβει αυτή τη γλώσσα του Αρχαγγέλου Γαβριήλ.

Τι σημαίνουν όλα αυτά, αγαπητοί μου αδελφοί; Σημαίνουν ότι η Ορθόδοξη Εκκλησία δεν είναι απλώς ένα κοινό σύστημα, δεν είναι μια θρησκεία ανθρώπινη που την εφεύραν οι άνθρωποι. Η Εκκλησία είναι το Σώμα το ευλογημένο του Χριστού. Υπάρχει η ορατή όψη της Εκκλησίας, αυτό που εμείς βλέπουμε, και υπάρχει και η αόρατη όψη της Εκκλησίας, την οποία δε βλέπουμε με τα σωματικά μας μάτια, εκτός αν αυτά μεταμορφωθούν από την άκτιστη χάρη του Θεού.

Τι ήταν αυτό που έκανε τον άγιο Σεραφείμ του Σαρώφ, όταν ήταν Διάκονος και έκανε την Είσοδο στη Θεία Λειτουργία, τη Μικρή Είσοδο, να δει από τη νότια πύλη του ναού να εισέρχεται ο Χριστός δορυφορούμενος από μυριάδες μυριάδων αγγέλων; Όταν κάνουμε τη Μικρά Είσοδο λέμε “ποίησον σὺν τῇ εἰσόδῳ ἡμῶν εἴσοδον ἁγίων ἀγγέλων γενέσθαι”. Την ώρα εκείνη πράγματι έρχεται ο Χριστός με τους αγγέλους. Έτσι, ο άγιος Σεραφείμ του Σαρώφ ως Διάκονος, όταν βγήκε για να συμπληρώσει στα λόγια του ιερέα “ὅτι ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν”, τη φράση “καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων” είδε να εισέρχεται ο Χριστός δορυφορούμενος από μυριάδες μυριάδων αγγέλων από τη νότια πύλη του ναού. Τότε παρέμεινε ακίνητος μέσα στη θεωρία, δε μπορούσε να συνεχίσει, δεν καταλάβαινε τι γινόταν στον εσωτερικό χώρο.

Γι' αυτό τον πήραν σιγά σιγά, τον έβαλαν μέσα στο Ιερό Βήμα, τον άφησαν σε ένα σημείο, ακίνητο μέσα σε αυτή τη θεωρία, γιατί αξιώθηκε να φθάσει και να δει εκείνη την ώρα την άκτιστη, όπως έλεγα προηγουμένως, Θεία Λειτουργία και παρέμεινε σ' αυτή την κατάσταση τρεις ολόκληρες ώρες!

Ήταν αυτή η θεωρία του ουρανίου τμήματος της Εκκλησίας. Άρα, η Εκκλησία είναι ένα μυστήριο, δεν είναι μόνον αυτό που βλέπουμε, είναι και αυτά που δεν βλέπουμε και τα αισθανόμαστε μερικές φορές και, όταν η καρδιά μας καθαρισθεί από τα πάθη, μπορούμε κι εμείς να τα δούμε.

*Πηγή: <https://www.askitikon.eu> – Ημερομηνία Δημοσίευσης 06/11/2018